

डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला
कृषि विज्ञान केंद्र, सोनापूर - गडचिरोली ४४२६०५
जिल्हास्तरीय कृषि हवामान केंद्र (DAMU)
ई-मेल :- damukvkgadchiroli@gmail.com

गडचिरोली जिल्हासाठी हवामान अंदाज व कृषि सल्ला पत्रक दि. १०.०९.२०२४

हवामान घटक

पुढील पाच दिवसांचा हवामान अंदाज

दिनांक

११.०९.२०२४

१२.०९.२०२४

१३.०९.२०२४

१४.०९.२०२४

१५.०९.२०२४

पाऊस (मि.मि.)

74.3

39.9

18.8

14.9

13

कमाल तापमान (अं.से.)

29.6

31.1

31.1

31.2

31.1

किमान तापमान (अं.से.)

22.7

22.6

22.9

22.8

22.7

सकाळची सापेक्ष आद्रता (%)

95

97

98

98

98

दुपारची सापेक्ष आद्रता (%)

71

77

81

82

77

वाऱ्याचा वेग (कि.मी. / तास)

6

6

7

6

6

ढग स्थिती (आकाश)

अंशतः ढगाळ

अंशतः ढगाळ

अंशतः ढगाळ

अंशतः ढगाळ

अंशतः ढगाळ

हवामान अंदाज

प्रादेशिक हवामान केंद्र, नागपूर येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार पुढील पाच दिवसात अंशतः ते पूर्णतः ढगाळ हवामान राहून दि.११ सप्टेंबर २०२४ रोजी सर्वत्र ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडण्याची शक्यता वर्तवण्यात आली आहे तर दि.१२ व १३ सप्टेंबर २०२४ बहुदा सर्वत्र ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडण्याची शक्यता वर्तवण्यात आली आहे. तसेच दि.१४ ते १५ सप्टेंबर २०२४ पर्यंत विरळ ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडण्याची शक्यता वर्तवण्यात आली आहे. **ईशारा** : दि.११ सप्टेंबर २०२४ पर्यंत तुरळक ठिकाणी विजांच्या कडकडाट व मेघगर्जना चा ईशारा वर्तवण्यात आला आहे.

सामान्य सल्ला

शेतकरी बंधूनी दररोज धान पिकाची पाहणी करावे जेणेकरून धान पिकावरील किडीचा किंवा रोगाचा प्रादुर्भाव आढळून आल्यास सुरुवातीच्या काळात व्यवस्थापन करणे सहज होईल > कमी कालावधीच्या धानामध्ये लोंबी येण्याच्या सुरुवातीस २५ टक्के (५४ कीलो) युरिया प्रती हेक्टरी द्यावे व पोटरी अवस्थेत १० सेंमी पाण्याची पातळी ठेवावी. > मध्यम ते उशिरा कालावधीच्या धानामध्ये निंदनी करून उरलेल्या ५० टक्के नत्राच्या मात्रेपैकी अर्धी मात्रा २५ टक्के (५४ कीलो) युरिया प्रती हेक्टरी द्यावे. > मध्यम ते उशिरा कालावधीच्या धानामध्ये फुटवे येण्याच्या अवस्थेत २.५ ते ५ सेंमी पाण्याची पातळी ठेवावी.

सल्ला

हवामाना वर आधारित कृषी सल्ला घेण्यासाठी मेघदूत या app वर नोंदणी करून वापर करावा .

पिकांचे नाव

शेतकऱ्यांना कृषि सल्ला

धान

> धान पिकावरील खोडकिडा व गादमाशी च्या व्यवस्थापनास दाणेदार क्वीनॉलफॉस ५ % ५ किलो किंवा कार्बोफ्युरॉन ३ % दानेदार किंवा फिप्रोनील ०.३ टक्के दानेदार @ २५ किलो ग्रॅम किंवा फोरेट १०% दानेदार १० किलो ग्रॅम प्रती हेक्टरी बांधीमध्ये ७ ते १० सेंमी. पाणी असतांना टाकावे व बांधीमधील पाणी ४ ते ५ दिवस बांधीबाहरे काढू नये. फवारणी करीता क्लोरोपायरीफॉस ५० टक्के प्रवाही @ १५ मिली किंवा फिप्रोनील ५% SC @ २० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पाऊस विरहित दिवसात फवारणी करावी

> धान पिकावरील पर्नकोश करपा रोगास मागील आठवड्यातील ढगाळ वातावरण, दमट हवा आणि उष्णतामान अनुकूल असून तसेच पुढील हवामानाची स्थिती लक्षात घेता पर्नकोश करपा रोगास अनुकूल असून त्याच्या व्यवस्थापनास टेबूकोनॅझोल २५.९ ई.सी. @ १५ मिली. किंवा प्रोपीकोनॅझोल २५ ई.सी. @ १० मि ली. किंवा हेक्झाकोनॅझोल ५ ई.सी. @ २० मिली. प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पाऊस विरहित दिवसात फवारणी करावी.

कपाशी

कपाशी पिकात फुलाच्या अवस्थेत न उमललेल्या गुलाबाच्या कळी सारख्या डोम कळ्या म्हणजे गुलाबी बॉडबॉ अळी ग्रस्त फुले आढळल्यास दर आठवड्यात

	डोम कब्ब्या प्रादुर्भावग्रस्त पात्या, फुले तोडून नष्ट कराव्यात. तसेच किडीचा प्रादुर्भाव जास्त प्रमाणात दिसून येताच क्विनॉल्फॉस २५ % ए.एफ. २५ मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % प्रवाही २५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून फवारणी पाऊस नसताना करावी.कपाशी पिकावरील रसशोषक किडीच्या (मावा,तुडतुडे,पांढरी माशी,फुलकिडे) प्रादुर्भाव आढळून आल्यास आर्थिक नुकसान पातळी गाठली असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी बुप्रोफेझीन २५ ईसी २० मिली प्रति १० लिटर पाणी किंवा फ्लोनिकामिड ५० डब्ल्यूजी ४ ग्राम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी
सोयाबीन	सोयाबीन पिकातील शेंगांवरील करपा रोगाचा प्रादुर्भाव लक्षात येताच टेबुकोनॅझॉल २५० ई.सी. १.२५ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फवारणी करताना कोरडे वातावरण, वाऱ्याचा वेग व दिशा यांची खात्री करून घ्यावी.सोयाबीन पिकातील पाने खाणाऱ्या अळीच्या व्यवस्थापनासाठी शेतकरी बंधूंनी थायोमिथोक्झाम १२.६ % + लॅम्ब्डा सायहॅलोथ्रीन ९.५ % २.५ मिली किंवा इंडोक्झीकार्ब १५.८ % ६.६६ मिली किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ एससी ३ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. सोयाबिन पीकावर ढगाळ वातावरणामुळे शेंगा पोखरणान्या अब्यांचा प्रादुर्भाव आढळल्यास इंडोक्झीकार्ब १५.८ टक्के एस.सी.७ मिली किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ एस.सी. ३ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फवारणी स्वच्छ वातावरण व हवा कमी असलेल्या वेळेत कराव.
तुर	ढगाळ वातावरणामुळे तूर पिकात पाने खाणाऱ्या अब्यांचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता असून त्याच्या व्यवस्थापनासाठी ५ टक्के निंबोळी अर्काची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. तसेच पिकामध्ये ठिकठिकाणी पक्षी थांबे उभारावेत त्यावर पक्षी बसून अब्या टिपतात. फवारणी स्वच्छ वातावरण व हवा कमी असलेल्या वेळेत करावी.
मिरची	मिरची पिकातील फुलांची गळ कमी करण्यासाठी प्लॅनोफिक्स ५ मी.ली.प्रती ९ लिटर पाण्यात मिसळून मिरची लागवडीनंतर ५० व ७० दिवसांनी फवारणी करावी. मिरची पिकावरील रसशोषक किडीच्या व्यवस्थापनासाठी ५ टक्के निंबोळी अर्काची किंवा इमिडाक्लोप्रोड १७.८ टक्के प्रवाही ५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. सध्याच्या हवामानामुळे मिरची पिकावर चुरडा - मुरडा या विषाणू जन्य रोग पांढरी माशी व फुलकिडे या किडी मार्फत होऊ शकतो .त्यामुळे पिकाचे पाने बारीक वाकडी होऊन सुरकुत्या पडल्यासारखी निस्तेज होतात त्यामुळे झाडाची वाढ खुंटते .पांढरी माशीच्या नियंत्रणासाठी पिवळे तसेच फुलकिड्यासाठी निळे चिकट सापळे लावावेत.रासायनिक कीटकनाशाकाचा वापर करावयाचा असल्यास फुलकिडे नियंत्रणासाठी फीप्रोनिल ५ % ई सी १५ मिली किंवा स्पिनोसॅड ४५ ई सी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
टोमटो	सध्याच्या ढगाळ हवामाना मुळे टोमॅटो पिकावर करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास नियंत्रणासाठी मॅनकोझेब ७५ डब्लूपी . २५ ग्राम किंवा कॉपर ऑक्झीक्लोराईड ५० डब्लूपी २५ ग्राम १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलकिडे आणि पांढरया माशीच्या नियंत्रणासाठी थायमेटोक्झाम २५ टक्के विद्रावे दाणेदार ४ ग्राम किंवा डायमेटोएट ३० टक्के प्रवाही १० मि ली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फळ पोखरणया अळीच्या नियंत्रणासाठी क्वीनॉल्फॉस २५ टक्के प्रवाही २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
पशुपालन	दुभत्या जनावरांना आहार व्यवस्थापनासाठी हिरवा चारा व १ टक्के खनिज मिश्रणाचा समावेश करावा व आवश्यकतेनुसार मीठ टाकावे.लसीकरण करावे तसेच गाय मैस व शेळ्यांना खुर्या,घटसर्पव फर्या रोगावर प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून पशु वैद्यकीय अधिकारी च्या सल्या नुसार लसीकरण करून घ्यावे.जुलै महिन्यात गाई, म्हशी,शेळ्या व मेंढ्याचे नियमित जंत निर्मूलन करून घ्यावे. पावसाळ्यात जनावराच्या गोठ्यात पाणी साचणार नाही त्यासाठी गोठ्याचा पृष्ठभाग उतारावर असावा याची काळजी घ्यावी
वेलवर्गीय भाजीपाला	वेलवर्गीय भाजीपाला पिका मध्ये फुले येण्यास सुरुवात झाली असल्यास फळमाशीच्या नियंत्रणासाठी 'मिथाईल युजेनोल' किंवा 'क्यू-लुअर' रक्षक सापळे भाजीपाला पिकामध्ये जमिनी पासून १ ते २ फूट उंचीवर २५ गुंठे क्षेत्रामध्ये एक या प्रमाणात लावावेत.तसेच काकडी, पडवळ, दुधी भोपळा, तांबडा भोपळा, दोडका, कारली इ. वेलवर्गीय भाजीपाला पिका मध्ये ढगाळ वातावरणामुळे भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता आहे.या रोगामुळे पानांवर दोन्ही बाजूनी पांढरया भुकटीच्या स्वरूपातील बुरशीची वाढ दिसून येते. रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी कार्बन्डेझिम ५ ग्राम किंवा झायनेब २० ग्राम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी
सामान्य सल्ला	शेतकरी बांधवांनी मेघगर्जना आकाशातिल विजा चमकत असतांना घ्यावयाची काळजी: जर तुम्ही शेतात काम करीत असाल तर शेता जवळील पक्क्या घराचा ताबडतोब आसरा घ्यावा.शेतातील सुरक्षित ठिकाणचा आसरा घेतल्या नंतर पायाखाली कोरडे लाकूड,प्लास्टिक किंवा गोणपाट, कोरडा पालापाचोळा ठेवावा.तुमचे दोनही पाय एकत्र करून गुडघ्या वर दोन्ही हात ठेवून तळ पायावर बसावे. तुमच्या पायायातिरिक्त शरीराचा अन्य कुठलाही भाग जमिनीला स्पर्श होणार नाही याची काळजी घ्यावी .जमिनी मध्ये ओलावा असलेल्या ठिकाणी किंवा पाण्याच्या स्त्रोतापासून जसे तलाव ,विहीर इत्यादी तलावात काम करणाऱ्या माणसांनी ताबडतोब ताबडतोब सुरक्षित ठिकाणी जावे.जवळपास उंच झाडे असतील तर झाडाच्या उंची पेक्षा चौपट अंतरावर आसरा घ्यावा.
सदर कृषि सल्ला पत्रक जिल्हा कृषि हवामान केंद्र (DAMU), कृषि विज्ञान केंद्र, सोनापूर – गडचिरोली येथील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.	
कार्यक्रम समन्वयक आणि नोडल ऑफीसर दामू (DAMU) कृषि विज्ञान केंद्र, सोनापूर – गडचिरोली	